

**EUROOPA LIIDU
NÕUKOGU**

**Brüssel, 8. detsember 2009 (17.12)
(OR. en)**

17226/09

**RECH 454
SAN 359**

MENETLUSE TULEMUS

Saatja: Nõukogu peasekretariaat

Saaja: Delegatsioonid

Eelm dok nr: 16129/1/09 RECH 426 SAN 328 REV 1

Teema: Teadusuuringute ühine kavandamine Euroopas:

- a) Ühise kavandamise katsealgatuse käivitamine neurodegeneratiivsete haiguste, eelkõige Alzheimeri tõve vastase võitluse valdkonnas
 - b) Edusammud ühises kavandamises ning edasine tegevus
- Nõukogu järeldused
-

Käesolevaga edastatakse delegatsioonidele konkurentsivõime nõukogu istungil 3. detsembril 2009 vastu võetud nõukogu järeldused, mis käsitlevad teadusuuringute ühist kavandamist Euroopas.

**NÕUKOGU JÄRELDUSED, MIS KÄSITLEVAD TEADUSUURINGUTE ÜHIST
KAVANDAMIST EUROOPAS**

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

TULETADES MEELDE

- komisjoni 4. aprilli 2007. aasta rohelist raamatut pealkirjaga „Euroopa teadusruum: uued perspektiivid”¹, milles on üheks põhieesmärgiks seatud riiklike ja piirkondlike uurimisprogrammide ja prioriteetide kooskõla tagamine küsimustes, mis on seotud Euroopa oluliste ühiskondlike probleemidega või kõikide või paljude riikide jaoks tähtsate võimalustega, mis nõuavad uut lähenemisviisi teadusuuringute osas, mis ületavad üksiku riigi võimalused;
- oma 25. veebruari 2008. aasta põhiküsimuste dokumenti², milles julgustatakse liikmesriike ja komisjoni jätkama teadusuuringute ühise kavandamise algatuste arendamist valdkondades, kus see lähenemisviis on asjakohane, võimaldades strateegilisemat ja paremini struktureeritud lähenemisviisi uute ühisprogrammide ja ühiste projektikonkursside käivitamiseks;
- 13.–14. märtsil 2008 kokku tulnud Euroopa Ülemkogu järeldusi³, millega käivitati majanduskasvu ja tööhõivet käsitleva uuendatud Lissaboni strateegia uus tsükkel (2008–2010) ning kinnitati, et innovatsiooni ja Euroopa kodanike loovuse potentsiaali igakülgse väljaarendamise eesmärgil tuleb pöörata erilist tähelepanu teadusuuringute ühise kavandamise edasistele algatustele;

¹ 8322/07.

² 6933/08.

³ 7652/1/08 REV 1.

- komisjoni 15. juuli 2008. aasta teatist „Teadusuuringute ühine kavandamine – koostöö ühiste probleemide tõhusamaks lahendamiseks”⁴, milles kutsutakse üles käivitama liikmesriikide poolt juhitud teadus- ja arendustegevuse koostöö tõhustamise protsess paremaks toimetulekuks oluliste ühiskondlike probleemidega üleeuroopalisel või ülemaailmsel tasandil, kuna nende puhul on riiklikel teadusuuringutel võtmetähtsus;
- oma 26. septembri 2008. aasta järeldusi liikmesriikide ühise panuse kohta võitluses neurodegeneratiivsete haiguste, eelkõige Alzheimeri tõvega⁵, milles tunnistati, et Alzheimeri tõvega seotud teadusuuringud ja arendustegevus on hea näide selle kohta, kuidas testida innovatiivseid viise koondada vabatahtlikkuse alusel riikide eriteadmisi ja ressursse ühiste üle-euroopaliste eesmärkide raames, ning kutsuti liikmesriike ja komisjoni üles looma peamisi Euroopa teadlasi ühendav foorum, võtma arvesse olemasolevaid riiklikke kavasid Alzheimeri tõvega võitlemiseks ning uurima ettepanekuid liikmesriikide panuse kohta, et luua kõnealuses valdkonnas tihedam ja tugevam koostöö;
- oma 2. detsembri 2008. aasta järeldusi teadusuuringute ühise kavandamise kohta Euroopas, et reageerida olulistele ühiskondlikele probleemidele⁶; järeldestega loodi asjakohane CRESTi koosseis, kõrgetasemeline ühise kavandamise rühm (GPC), et määrata koos põhjendustega kindlaks esimene loetelu ühise kavandamise teemadest, mida on piiratud arv. Lisaks sellele tunnistas nõukogu, et neurodegeneratiivsed haigused on valdkond, mille puhul annaks ühine kavandamine olulise lisandväärtuse liikmesriikide praegustele killustatud teadusalastele jõupingutustele, ja pidas vajalikuks käivitada ühise kavandamise katsealgatus neurodegeneratiivsete haiguste, eelkõige Alzheimeri tõve vastase võitluse valdkonnas, ning kutsus komisjoni üles esitama vastava ettepaneku, valmistades ette katsealgatuse käivitamise 2009. aastal niipea kui võimalik.

⁴ 11935/08.

⁵ 13668/08.

⁶ 16775/08.

a) ÜHISE KAVANDAMISE KATSEALGATUSE KÄIVITAMINE NEURODEGENERATIIVSETE HAIGUSTE, EELKÕIGE ALZHEIMERI TÕVE VASTASE VÕITLUSE VALDKONNAS

1. MÄRGIB, et neurodegeneratiivsete haiguste all kannatavate inimeste arv Euroopas on hinnanguliselt 8,6 miljonit⁷, kusjuures rõhuva enamiku puhul on tegemist Alzheimeri tõvega. Lisaks sellele RÕHUTAB, et neurodegeneratiivsed haigused on vanemate inimeste invaliidsuse üks peamisi põhjuseid ning et prognooside kohaselt kasvab kõnealuste haiguste all kannatavate inimeste arv 2020. aastaks drastiliselt eluea pikenemise tõttu ja seepärast, et väheneb tööealiste inimeste suhteline arv võrreldes pensioniealiste inimeste arvuga;
2. kuna see suurendab patsientide, nende perekondade ja hooldajate koormust ning tekitab liikmesriikide tervishoiusüsteemidele märkimisväärseid probleeme kulude ja korralduse vallas, TUNNUSTAB, et liikmesriigid on tunnistanud vajadust võtta vastu konkreetseid riiklikud kavad ja strateegiad Alzheimeri tõvega ja sellega seotud haigustega võitlemiseks, et vähendada ühiskonnal lasuvat koormust üldiselt ja tervishoiusüsteemide koormust;
3. TUNNISTAB, et üha enam on aga hakatud teadvustama, et neurodegeneratiivsete haiguste mõju elanikkonnale on nii suur, et ükski liikmesriik ei suuda seda üksinda lahendada. Liikmesriikidel oleks seepärast kasulik kooskõlastada oma meetmed tugevama, paremini koordineeritud ja tõhusama tegevussuuna väljatöötamiseks Euroopa tasandil;

⁷ Nelja kõige enam levinud neurodegeneratiivse haiguse (Alzheimeri tõbi, Parkinsoni tõbi, amüotroofiline lateraalskleroos ja Huntingtoni tõbi) all kannatavate patsientide arv Euroopas. Allikad: Alzheimeri tõbi: http://ec.europa.eu/health/ph_information/dissemination/echi/docs/dementia2_en.pdf; Parkinsoni tõbi: Von Campenhausen S. et al, European neuropsychopharmacology 2005, vol. 15, no 4, lk. 473–490; amüotroofiline lateraalskleroos: Orphaneti veebisait: <http://www.orpha.net/consor/cgi-bin/index.php>; ning Logroscino G et al, J Neurol Neurosurg Psychiatry 2009 Aug 25 [enne trükkijõudmist avaldatud internetis]; Huntingtoni tõbi: Orphaneti veebisait: <http://www.orpha.net/consor/cgi-bin/index.php>.

4. TERVITAB komisjoni teatist Alzheimeri tõbe ja muid dementsuse vorme käsitleva Euroopa algatuse kohta⁸ ning komisjoni soovitusi, mis käsitlevad teadustegevuse ühise kavandamise algatust neurodegeneratiivsete haiguste, eelkõige Alzheimeri tõve vastu võitlemiseks,⁹ ning RÕHUTAB sellele tuginedes, et teadustegevuse ühine kavandamine neurodegeneratiivsete haiguste vastase võitluse vallas aitab kaasa liikmesriikide teadusuuringute killustatuse vähendamisele kõnealuses valdkonnas ning soodustab oskuste, teadmiste ja ressursside kokkukoondamist, eesmärgiga edendada teadusuuringuid ennetamise, diagnoosimise ja ravi vallas ning vähendada patsientidel, nende hooldajatel ja ühiskonnal lasuvat neurodegeneratiivsete haiguste koormust. KUTSUB seoses sellega komisjoni ÜLES toetama kõnealuse algatuse rakendamist ning hoidma ära dubleerimist raamprogrammi rakendamisel;
5. KUTSUB liikmesriike ÜLES:
- i. töötama välja mitut valdkonda hõlmaval lähenemisviisil põhineva ühise visiooni selle kohta, kuidas koostöö ja koordineerimine teadusuuringute valdkonnas Euroopa tasandil võib parandada neurodegeneratiivsete haiguste ja eelkõige Alzheimeri tõve alaseid teadmisi, nende haiguste ennetamist, diagnoosimist ja ravi, et tagada liikmesriikide ühiste jõupingutuste tõhusus neurodegeneratiivsete vastu võitlemisel;
 - ii. töötama välja strateegilise teadusuuringute kava, milles määratakse kindlaks neurodegeneratiivsete haiguste, eelkõige Alzheimeri tõve alaste teadusuuringute vajadused ja eesmärgid keskpikas ja pikas perspektiivis. Strateegilist teadusuuringute kava tuleks edasi arendada rakenduskava suunas, milles kehtestatakse prioriteedid ja tähtajad ning täpsustatakse rakendamiseks vajalikud meetmed, vahendid ja ressursid.

⁸ 12392/09.

⁹ 12382/09.

ii.1. Rakenduskava osana tuleks strateegilise teadusuuringute kava vajadustest olenevalt kaaluda järgmiseid meetmeid:

- a) määratleda asjaomased liikmesriikide programmid ja teadusuuringud ning vahetada nende kohta teavet;
- b) tugevdada ühise kavandamise ja tehnoloogia ühise hindamise suutlikkust fundamentaalsete, meditsiiniliste, tervishoiu- ja sotsiaalteenuste alaste teadusuuringute tasandil;
- c) määratleda valdkonnad või teadusuuringud, milles oleks vaja koordineerimist või ühiseid projektikonkursse või vahendite koondamist, näiteks uue ennetus- ja ravistrateegia, uue kuvamistehnoloogia ja uute biomarkerite väljatöötamine;
- d) vahetada andmeid teabeallikate kohta ja parimaid tavasid sellistes valdkondades nagu tervishoiusüsteemide, sealhulgas pikaajalise hoolduse ja peresisese hoolduse korralduse võrdlemine;
- e) määratleda eespool kindlaks määratud valdkondades ühiselt korraldatud teadusuuringute läbiviimise kord;
- f) jagada vajaduse korral olemasolevaid teadusuuringuid ja infrastruktuure või arendada uusi infrastruktuure, nagu koordineeritud registrid ning vereproovide ja kudede pangad või loomkatsemudelite väljatöötamine kõnealuste haiguste uurimiseks;
- g) uute diagnostikavahendite väljatöötamine, eelkõige varajase diagnoosimise jaoks;
- h) ühendada neurodegeneratiivsete haiguste uurimise keskused, milles tegeldakse kliiniliste uuringute, diagnoosimiskriteeriumide ja -vahendite standardimisega, üheks võrgustikuks;

- i) kaasama kõnealusesse katsealgatusse vastavalt vajadusele patsientide ja tervishoiuorganisatsioonide ning tervishoiuteenuste osutajate esindajad, sealhulgas ka erasektorist pärit sidusrühmad;
 - j) määrama kindlaks tõhusad meetmed, et tagada teadusuuringute tulemuste optimaalne levitamine ja kasutamine;
- iii. toetama aktiivselt tööd, mida teeb neurodegeneratiivsete haiguste, eelkõige Alzheimeri tõve uurimiseks hiljuti loodud juhtimisstruktuur, mille ülesanne on kehtestada ühised koostöö ja koordineerimise tingimused, eeskirjad ja kord ning jälgida strateegilise teadusuuringute kava täitmist;
- iv. rakendama ühiselt strateegilist teadusuuringute kava, sealhulgas riiklike teadusprogrammide või muude riiklike teadustegevuste kaudu;
- v. tegema komisjoniga koostööd, et uurida, milliste algatustega saaks komisjon liikmesriike abistada ühise teadusuuringute kava väljatöötamisel ja rakendamisel;

6. KUTSUB komisjoni ÜLES

- i. tegutsema vahendajana, nähes ette eri- ja täiendavad meetmed ühise kavandamise katsealgatuse toetamiseks. Need meetmed peaksid hõlmama juhtimisstruktuuri toetamist ja strateegiliste teadusuuringute kava väljatöötamist, andmete ja teabe esitamist ning liikmesriikide ja Euroopa tasandil kõnealuse valdkonna taseme analüüsimist;
- ii. uurima, kuidas ELi rahastamisvahendite ja täiendavate meetmete abil kõige paremini toetada strateegiliste teadusuuringute kava ja selle rakendamist;

- iii. uurima võimalusi konsulteerimiseks ja koostööks rahvusvahelise tasandi tippteaduskeskustega kõnealusel teemal.
- iv. andma nõukogule ja Euroopa Parlamendile korrapäraselt aru nimetatud katsealgatuse edenemise ja tulemuste kohta.

b) EDUSAMMUD ÜHISES KAVANDAMISES NING EDASINE TEGEVUS

1. TERVITAB kõrgetasemelise ühise kavandamise rühmas (GPC) tehtud edusamme ühiste katsealgatuste esimese laine teemade kindlaksmääramisel ja põhjendamisel, eesmärgiga need algatused nõukogus õigeaegselt vastu võtta. Tegemist on järgmise kolme teemaga:
 - põllumajandus, toiduga kindlustatus ja kliimamuutused;
 - tervis, toit ja toitumisega seotud haiguste ennetamine;
 - kultuuripärand, kliimamuutused ja julgeolek;
2. RÕHUTAB, kui oluline on ühise katsealgatuse teemade kindlaksmääramise protsessi edasine jätkamine GPC-s, ning INNUSTAB seoses sellega liikmesriike jätkama ühiseid jõupingutusi, et määrata kindlaks ühised ja kooskõlastatud reaktsioonid ühiskondlikele probleemidele teiste teemade puhul ning töötada raamtingimustega ühiste katsealgatuste arendamisel ja rakendamisel;
3. KINNITAB TAAS, et ühine kavandamine on liikmesriikide juhitud protsess, mille puhul komisjon tegutseb vahendajana, ning RÕHUTAB, et seda tuleks kajastada otsuste tegemise protsessis ühise kavandamise käivitamise ettevalmistamisel;

4. LEPIB selles kontekstis seoses nõukogu järeldustega teadusuuringute ühise kavandamise kohta Euroopas, et reageerida olulistele ühiskondlikele probleemidele,¹⁰ KOKKU uues korras otsuste tegemise protsessi osas ühise kavandamise käivitamisel, ning

KUTSUB seetõttu komisjoni ÜLES oma pädevuse ulatuses aitama kaasa GPC poolt kindlaks määratud ja põhjendatud teemadele vastavate ühise kavandamise algatuste ettevalmistamisele, hõlmates ka teadusuuringute seisu käsitleva ülevaate koostamist igas nimetatud teemavaldkonnas, et komisjon saaks selle alusel kokku leppida ühise kavandamise algatustes.

¹⁰ 16775/08.